

De paenitentia et compunctione

Περὶ μετανοίας καὶ κατανύξεως

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἕως καιρὸν ἔχομεν, κλαύσωμεν εἰς τὴν προσευχὴν ἡμῶν, ἵνα ῥύσῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ κλαυθμοῦ ἐκείνου ὁ Κύριος τοῦ ἀτελευτήτου, καὶ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων, καὶ τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης, καὶ χαροποίησις ἡμᾶς ἐν τῇ ἀτελευτήτῳ ζωῇ, ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός· ὅπου οὐκ ἔστι θάνατος καὶ διαφθορά· ἀλλὰ δι' ὅλου χαρὰ καὶ εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις, καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μακάριος καὶ τρισμακάριος, εἴ τις καταξιωθῆ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων. Ἄθλιος καὶ ταλαίπωρος ὁ ὑστερούμενος αὐτῶν· λέγει γὰρ ὁ Κύριος· τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν τὸν κόσμον κερδήσῃ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Μὴ οὖν γλυκανθῆ ἡμῖν ὁ αἰὼν οὗτος ὁ πονηρὸς καὶ μάταιος, ἵνα μὴ πικρανθῆ ἡμῖν τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ αἰώνιον καὶ ὁ σκώληξ ἀκοίμητος καὶ ἰοβόλος. Ἀνάνησον, ὦ ὀκνηρέ, καὶ μίμησαι ἐν τῇ ζωῇ σου τὸν Χριστόν. Ἴδε τοὺς μετὰ σοῦ ὄντας, πῶς ἀγωνίζονται, καὶ σπουδάζουσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν· πῶς αἱ λαμπάδες αὐτῶν φαιδραὶ καὶ τὸ στόμα αὐτῶν αἰεὶ ὑμνεῖ τὸν ἀθάνατον Θεόν. Μὴ τοὺς μετεωριζομένους μίμησαι, ἀλλὰ τοὺς ἀγωνιζομένους. Μὴ τοὺς τρυφῶντας, ἀλλὰ τοὺς νηστεύοντας. Μὴ τοὺς γελῶντας, ἀλλὰ τοὺς κλαίοντας. Μὴ τοὺς βαλλίζοντας, ἀλλὰ τοὺς προσευχομένους. Μὴ τοὺς καταγελῶντας ἄσματα δαιμόνων, ἀλλὰ τοὺς ψάλλοντας τὰ λόγια τὰ πνευματικά. Μὴ τοὺς κιθαρίζοντας, ἀλλὰ τοὺς ἀναγινώσκοντας. Μὴ ζηλώσης τοὺς πλουτοῦντας, ἀλλὰ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι. Εὐχαρίστει τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ Δαυΐδ, ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ Κύριος. Μὴ ἀγάπα τὸ τρυφᾶν, ἀλλὰ τὸ κακοπαθεῖν. Μὴ τοὺς μεθύοντας, ἀλλὰ τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας. Μὴ τοὺς μαχομένους, ἀλλὰ τοὺς εἰρηνεύοντας. Μὴ τοὺς ἀπηνεῖς, ἀλλὰ τοὺς εἰρηνεύοντας καὶ τοὺς ἐλεήμονας. Μὴ τοὺς θρασεῖς, ἀλλὰ τοὺς πραεῖς. Μὴ συναυλίζου μετὰ λοιδῶρων, ὅτι λοιδοροὶ βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. Μηδέποτε συμφιλίας μετὰ αἰρετικῶν. Μὴ συμφάγης, μὴ συμπῆς, μὴ συνοδοιπορήσης. Μὴ εἰσέλθῃς εἰς οἶκον αὐτῶν, μηδὲ εἰς ἐκκλησίαν· πάντα γὰρ ὅσα εἰσίν, ἀκάθαρτα εἰσίν, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι τοῖς μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Ἀσφαλίζου οὖν τὴν ψυχὴν σου, ἀγαπητέ. Μὴ συμφιλιάζῃς αἰρετικοῖς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσῃς τῇ κοινωνίᾳ αὐτῶν· ὅτι γὰρ, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος, οὐκ ἔχουσιν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, οὐδὲ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὐδὲ ἐν τῷ μέλλοντι· δηλονότι οὐδὲ οἱ συμμεινόμενοι αὐτοῖς· ἕκαστος γὰρ θερίσει ὃ ἔσπειρε. Βλέπε, ὦ ἀδελφέ. Μὴ ἔχε ἔχθραν κατὰ τινος, εἰ δυνατόν, μήτε ὥραν μίαν. Μηδέποτε κοιμηθῆς, ἔχθραν κατὰ τινος ἔχων, μήπως ἀποχωρήσει ἡ νύξ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ εὗρης ἀπαραίτητον κρῖμα. Μηδέποτε παύσης προσευχόμενος· ὅτε δύνασαι ἐπὶ πρόσωπον, ὅτε οὐδὲν δύνασαι, εὔξου κατὰ διάνοιαν. Μὴ ἀναμείνης Κυριακὴν, μηδὲ τόπου διαφορὰν, μηδὲ ἐκκλησίαν· ἀλλ' ὅπου δ' ἂν εὕρεθῆς, εἴτε ἐν ἀγρῶ ἀροτριῶν, εἴτε ἐν ὁδῷ περιπατῶν, εἴτε πρόβατα ποιμαίνων, εἴτε ἐν τῷ οἴκῳ σου καθεύδεις, τῆς προσευχῆς σου μὴ ἀποστῆς. Ὅρα οὖν, ἀγαπητέ. Μὴ ἔχε ἔχθραν. Καὶ οὐ προσδέχεται ὁ Θεὸς προσευχὴν μνησικακοῦντος τὸν πλησίον αὐτοῦ. Φύλαττε τοῦ μὴ ποιεῖν φάρμακα, μηδὲ γοήτεια, μὴ μαντείαν, μηδὲ φυλακτήρια· μηδὲ ἄλλου ποιῶντος φορέσις. Οὐ γὰρ εἰσὶ φυλακτήρια, ἀλλὰ δεσμοτήρια. Περὶ τούτου λέγει Ἡσαΐας ὁ προφήτης· οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν· <γράφοντες γὰρ πονηρίαν> γράφουσι. Σὺ δὲ ὡς πιστός, ταῦτα φεῦγε, ἔχων τὴν ἀλήθειαν καὶ <τὸν> σωτήριον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, καὶ τὸν ἐν

αὐτῷ προσηλωθέντα Κύριον· ὅστις φυλάττει πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὸν ἄχραντον
καὶ ζωοποιοῦντα σταυρόν. Ἦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.